

צו א מיי פ"ב מהל' נזקי ממון הלכה ז' ז' סמג עשין סו טו"ע ח"מ סימן א' סעף א' ופי' על סעף א': צו ב מיי פ"ג שם הל' ז' ופי' מהל' סנהדרין הל' ט' סמג עשין ז' טור ש"ע שם ס' א' סעף א' ופי' שא' סעף א':

צב ג מיי פ"ה מהל' סנהדרין הלכה ח' סמג עשין לו טו"ע שם סימן א' סעף ה':

צבד ד מיי פ"ה מהל' נזקי ממון הל' ט' סמג עשין מהל' רז"ה הל' ז' סמג עשין סו טו"ע שם ס' טע סעף ג' וסומן מ"ב סעף ח': א ה מיי פ"ז מהלכות נערה הלכה י' סמג עשין כד טור אר"ע פ"י קטו: ב ו מיי שם הל' טו:

תורה אור השלם

1. כי תבנה בית קודש ויעשית מעזקה לגגך ולא תשים דמים בביתך פי יביל הפל ממה: דברים כב ה

גליון הש"ס

תוס' ד"ה והא מני וכו' וסידור תוספת. ע"י משנת מהר"ב"ם פ"ה ט"ה:

תוספות ר"ד

תוס'ף שמירה על שמירתו ת"ש כל המשלם יתר ממה שהזיק אינו משלם ע"פ עצמו. פי' כגון גניחה העבר וכן אונס ומפתח והוצאת שם רע ותשלומי כפל ותשלומי ד' וה' הוא פחות משלם פי' כגון חצי נזק דהם. לא תימא א פחות ממה שהזיק אלא אימא אה כמה שהזיק משלם ע"פ עצמו א"ה ליתנהו הכלל כל שאינו משלם כל מה שהזיק משלם ע"פ עצמו דמשמע פחות ומשמעו יתרו תיובתא. ופסיק תלמודא והלכתא פלגא נזקא קנסא. פי' והדאיל וכל חצי נזק אינו אלא הזיקא דלא אורחיה לאו על גרא רמיא לנטורי בהכי אלא קנסא הוא כי היכי דלוסיף ביה נטירותא תיובתא והלכתא אין טעמא מאי איתותב. פי' תיובתיה הוא איהו משום דלא נתן הכי פי' לא קנתי כל שאינו משלם (כלו) וכןהו שהזיק ש"מ (נמי) חצי נזק (ממנו) לאו תיובתא הוא כיון דאיכא חצי נזק חרורות הדל' גמירי לה דממונא הוא ומשלם ע"פ עצמו שהן תולדה דרגל ופטרות לא קנתי פי' משום כיון (דאין) (איכא) חצי נזק המשלם (ע"פ עצמו) (כנוק) [כנון] בהמה המהלכת והתיבה צרורות מתחת רגליהו ודיקו דתנו כבא קמא דמשלם חצי נזק והאי חצי נזק ק"ל דהל' גמירי לה דממונא הוא ומשלם ע"פ עצמו שהן תולדה דרגל ופטרות כ"ה כרגל ונזקי רגל לאו קנסא ניהו אלא ממונא שהרי מועדת בתחילתה דגבי צרורות הוא דאקיל דממונא וכיון דממונא הוא משלם ע"פ עצמו מ"ה לא פסיקא ליה למיתני כל שאינו משלם דהא איכא האי. והשתא דאמרת פ"ר קנסא האי כלבא דאיכא אימרא ושנורא דאיכא

הא מני רבי יוסי הגלילי היא דאמר תם משלם חצי כופר. וליכא שיעורא דאי משום דמועד משלם כופר שלם ותם חצי משלם חצי כופר הא לאו שיעורא הוא דהא תנן תם משלם חצי נזק ומועד נזק שלם וכופר בכלל וא"ת אכתי ליתני דמועד אף כשהוא בסקילה משלם כופר ותם כשהוא בסקילה חצי משלם כופר כלל דהזיחהו לז"ד וישלם לך כדאמרינן בפרק שור שנגח ד' וה' (ב"ק דף מ"ג: ושם) וי"ל דהך נמי לא הוי שיעור דהוי בכלל הא דקתני תם מגופו ומועד מן הגליליה וימיהו תם דלא אשכחן בהדיא בשום מקום שהיה אומר כ' יוסי הגלילי דתם משלם חצי כופר ואי משום דדריש רבי יוסי הגלילי בפרק שור שנגח ד' וה' (ג"ו שם) נקי מדמי ולדות ולא דריש נקי מחצי כופר מכלל דקסר דמיידו דלאמא לעולם סכר דפטור וטעמא דמשום דפטור מחצי כופר לא אינטריק קרא דכשהשור בסקילה לא שייך כופר דהזיחהו לז"ד וישלם לך וכשאין השור בסקילה כגון על פי עד אחד או על פי הצעלים פטור מדרישה דלאמרי התם (דף מ"ג.)

[שור שהמית בן חורין שלא ככוונה פטור שנאמר השור יסקל וגם צעלוי וימת בזמן שהשור בסקילה צעלים משלמין כופר כו' ונראה דה"פ הא מני ר' יוסי הגלילי היא דאמר תם משלם חצי כופר פי' דלא ממעט חצי כופר מנזקי ולאו דוקא משלם קאמר אלא היה משלם אם היה לו ממה שהתשלם ולשם תנא לא היה חצי כופר שור כי אם לרבי אלעזר דדריש נקי מחצי כופר ולית ליה דרישה וכשאין השור בסקילה מועד משלם ותם חצי משלם והא דנקט רבי יוסי הגלילי טפי מרבי עקיבא דדריש נקי מדמי עצב דלדידה נתי דחצי כופר לא הוי שיעור דמי עצב הוי שיעור':

וא" תפס בו. פ"ר"ת דדוקא אי תפס את המזיק עצמו אבל דבר אחר לא ללענין מזיק עצמו הקילו חכמים שיכול לתפוסו דל"כ יתפוס כל אשר לו ולא נפיק מיניה דאין דנין דיני קנסות ואם נזילא המומת ושאלך כלי נזק הרי אנו דנין דיני קנסות ודומק:

הדרן עלך אלו נערות

נערה. לא הספיקה לעמוד ברין עד שמת האב הרי הן של עצמה. תימיה מינח קנס אלא נזשת ופגס דממונא הוא דלחין צעי למיחוי ושמה מקראי דלעיל דנפיק נזשת ופגס איתקוש אהדידי כדפי' לעיל ט':

היא משונה שאין דרכה צדק וחצי נזק הוא דמשלם וכיון דקנסא הוא לא מגבינן ליה דלענין צדק שאין שם סמכה בזקנים ולא מיקרי אלהים מומחים ולגבי קנס כתיב אשר ירשיעון אלהים. ואי תפיש נזק ממונא של מודק גבי קנסא דחצי נזק ולא מפיקי מיניה. ואי אמר אזמיניה בהדי לדינא בא"י מומינן ליה. פי' ואי לאו תפיש ואמר קבעי לי זמנא בא"י קבעי לי ואי לא אויל משמתנין לי: בין כך ובין כך. פי' בין שרעה נזק בלא"י בין לא. משמתנין ליה עד דמסלק הדיקה מביתיה מרי' נתן דתינא אר"ג מנין שלא יגדל אדם כלב רע בתוך ביתו ולא יעמיד סולם רעוע שנאמר ולא תשים דמים בביתך. ופי' והיה נמי לקנס דאונס ומפתח א"ע"ג דלא מגבי ליה בכלל אי תפיש לא מפיקי מיניה אבל להזמינו לדין לא"י לא מומינן ליה שאין עתה ישיבות קבועות שם כאשר היה אז. ורואיני בתשובות רב צמח גאון ז"ל אלו נערות שיש להן קנס ששאלת מהו להגבות שלא היא חוטא נשכר כיוצא בוה אמרו חכמים אין מגבינן קנס בכלל שלא לי' חסדא חסדא קנס קמגביה בכלל אלמא הלכתא רוחות היא שאין מגבינן

הא מני ר' יוסי הגלילי היא דאמר תם משלם חצי כופר. וליכא שיעורא דאי משום דמועד משלם כופר שלם ותם חצי משלם חצי כופר הא לאו שיעורא הוא דהא תנן תם משלם חצי נזק ומועד נזק שלם וכופר בכלל וא"ת אכתי ליתני דמועד אף כשהוא בסקילה משלם כופר ותם כשהוא בסקילה חצי משלם כופר כלל דהזיחהו לז"ד וישלם לך כדאמרינן בפרק שור שנגח ד' וה' (ב"ק דף מ"ג: ושם) וי"ל דהך נמי לא הוי שיעור דהוי בכלל הא דקתני תם מגופו ומועד מן הגליליה וימיהו תם דלא אשכחן בהדיא בשום מקום שהיה אומר כ' יוסי הגלילי דתם משלם חצי כופר ואי משום דדריש רבי יוסי הגלילי בפרק שור שנגח ד' וה' (ג"ו שם) נקי מדמי ולדות ולא דריש נקי מחצי כופר מכלל דקסר דמיידו דלאמא לעולם סכר דפטור וטעמא דמשום דפטור מחצי כופר לא אינטריק קרא דכשהשור בסקילה לא שייך כופר דהזיחהו לז"ד וישלם לך וכשאין השור בסקילה כגון על פי עד אחד או על פי הצעלים פטור מדרישה דלאמרי התם (דף מ"ג.)

הא מני ר' יוסי הגלילי היא דאמר תם משלם חצי כופר (ב"ק דף מ"ג: ושם) וי"ל דהך נמי לא הוי שיעור דהוי בכלל הא דקתני תם מגופו ומועד מן הגליליה וימיהו תם דלא אשכחן בהדיא בשום מקום שהיה אומר כ' יוסי הגלילי דתם משלם חצי כופר ואי משום דדריש רבי יוסי הגלילי בפרק שור שנגח ד' וה' (ג"ו שם) נקי מדמי ולדות ולא דריש נקי מחצי כופר מכלל דקסר דמיידו דלאמא לעולם סכר דפטור וטעמא דמשום דפטור מחצי כופר לא אינטריק קרא דכשהשור בסקילה לא שייך כופר דהזיחהו לז"ד וישלם לך וכשאין השור בסקילה כגון על פי עד אחד או על פי הצעלים פטור מדרישה דלאמרי התם (דף מ"ג.)

וא" תפס בו. פ"ר"ת דדוקא אי תפס את המזיק עצמו אבל דבר אחר לא ללענין מזיק עצמו הקילו חכמים שיכול לתפוסו דל"כ יתפוס כל אשר לו ולא נפיק מיניה דאין דנין דיני קנסות ואם נזילא המומת ושאלך כלי נזק הרי אנו דנין דיני קנסות ודומק:

הדרן עלך אלו נערות

נערה. לא הספיקה לעמוד ברין עד שמת האב הרי הן של עצמה. תימיה מינח קנס אלא נזשת ופגס דממונא הוא דלחין צעי למיחוי ושמה מקראי דלעיל דנפיק נזשת ופגס איתקוש אהדידי כדפי' לעיל ט':

היא משונה שאין דרכה צדק וחצי נזק הוא דמשלם וכיון דקנסא הוא לא מגבינן ליה דלענין צדק שאין שם סמכה בזקנים ולא מיקרי אלהים מומחים ולגבי קנס כתיב אשר ירשיעון אלהים. ואי תפיש נזק ממונא של מודק גבי קנסא דחצי נזק ולא מפיקי מיניה. ואי אמר אזמיניה בהדי לדינא בא"י מומינן ליה. פי' ואי לאו תפיש ואמר קבעי לי זמנא בא"י קבעי לי ואי לא אויל משמתנין לי: בין כך ובין כך. פי' בין שרעה נזק בלא"י בין לא. משמתנין ליה עד דמסלק הדיקה מביתיה מרי' נתן דתינא אר"ג מנין שלא יגדל אדם כלב רע בתוך ביתו ולא יעמיד סולם רעוע שנאמר ולא תשים דמים בביתך. ופי' והיה נמי לקנס דאונס ומפתח א"ע"ג דלא מגבי ליה בכלל אי תפיש לא מפיקי מיניה אבל להזמינו לדין לא"י לא מומינן ליה שאין עתה ישיבות קבועות שם כאשר היה אז. ורואיני בתשובות רב צמח גאון ז"ל אלו נערות שיש להן קנס ששאלת מהו להגבות שלא היא חוטא נשכר כיוצא בוה אמרו חכמים אין מגבינן קנס בכלל שלא לי' חסדא חסדא קנס קמגביה בכלל אלמא הלכתא רוחות היא שאין מגבינן

הא מני ר' יוסי הגלילי היא דאמר תם משלם חצי כופר. וליכא שיעורא דאי משום דמועד משלם כופר שלם ותם חצי משלם חצי כופר הא לאו שיעורא הוא דהא תנן תם משלם חצי נזק ומועד נזק שלם וכופר בכלל וא"ת אכתי ליתני דמועד אף כשהוא בסקילה משלם כופר ותם כשהוא בסקילה חצי משלם כופר כלל דהזיחהו לז"ד וישלם לך כדאמרינן בפרק שור שנגח ד' וה' (ב"ק דף מ"ג: ושם) וי"ל דהך נמי לא הוי שיעור דהוי בכלל הא דקתני תם מגופו ומועד מן הגליליה וימיהו תם דלא אשכחן בהדיא בשום מקום שהיה אומר כ' יוסי הגלילי דתם משלם חצי כופר ואי משום דדריש רבי יוסי הגלילי בפרק שור שנגח ד' וה' (ג"ו שם) נקי מדמי ולדות ולא דריש נקי מחצי כופר מכלל דקסר דמיידו דלאמא לעולם סכר דפטור וטעמא דמשום דפטור מחצי כופר לא אינטריק קרא דכשהשור בסקילה לא שייך כופר דהזיחהו לז"ד וישלם לך וכשאין השור בסקילה כגון על פי עד אחד או על פי הצעלים פטור מדרישה דלאמרי התם (דף מ"ג.)

הא מני ר' יוסי הגלילי היא דאמר תם משלם חצי כופר (ב"ק דף מ"ג: ושם) וי"ל דהך נמי לא הוי שיעור דהוי בכלל הא דקתני תם מגופו ומועד מן הגליליה וימיהו תם דלא אשכחן בהדיא בשום מקום שהיה אומר כ' יוסי הגלילי דתם משלם חצי כופר ואי משום דדריש רבי יוסי הגלילי בפרק שור שנגח ד' וה' (ג"ו שם) נקי מדמי ולדות ולא דריש נקי מחצי כופר מכלל דקסר דמיידו דלאמא לעולם סכר דפטור וטעמא דמשום דפטור מחצי כופר לא אינטריק קרא דכשהשור בסקילה לא שייך כופר דהזיחהו לז"ד וישלם לך וכשאין השור בסקילה כגון על פי עד אחד או על פי הצעלים פטור מדרישה דלאמרי התם (דף מ"ג.)

וא" תפס בו. פ"ר"ת דדוקא אי תפס את המזיק עצמו אבל דבר אחר לא ללענין מזיק עצמו הקילו חכמים שיכול לתפוסו דל"כ יתפוס כל אשר לו ולא נפיק מיניה דאין דנין דיני קנסות ואם נזילא המומת ושאלך כלי נזק הרי אנו דנין דיני קנסות ודומק:

הדרן עלך אלו נערות

נערה. לא הספיקה לעמוד ברין עד שמת האב הרי הן של עצמה. תימיה מינח קנס אלא נזשת ופגס דממונא הוא דלחין צעי למיחוי ושמה מקראי דלעיל דנפיק נזשת ופגס איתקוש אהדידי כדפי' לעיל ט':

היא משונה שאין דרכה צדק וחצי נזק הוא דמשלם וכיון דקנסא הוא לא מגבינן ליה דלענין צדק שאין שם סמכה בזקנים ולא מיקרי אלהים מומחים ולגבי קנס כתיב אשר ירשיעון אלהים. ואי תפיש נזק ממונא של מודק גבי קנסא דחצי נזק ולא מפיקי מיניה. ואי אמר אזמיניה בהדי לדינא בא"י מומינן ליה. פי' ואי לאו תפיש ואמר קבעי לי זמנא בא"י קבעי לי ואי לא אויל משמתנין לי: בין כך ובין כך. פי' בין שרעה נזק בלא"י בין לא. משמתנין ליה עד דמסלק הדיקה מביתיה מרי' נתן דתינא אר"ג מנין שלא יגדל אדם כלב רע בתוך ביתו ולא יעמיד סולם רעוע שנאמר ולא תשים דמים בביתך. ופי' והיה נמי לקנס דאונס ומפתח א"ע"ג דלא מגבי ליה בכלל אי תפיש לא מפיקי מיניה אבל להזמינו לדין לא"י לא מומינן ליה שאין עתה ישיבות קבועות שם כאשר היה אז. ורואיני בתשובות רב צמח גאון ז"ל אלו נערות שיש להן קנס ששאלת מהו להגבות שלא היא חוטא נשכר כיוצא בוה אמרו חכמים אין מגבינן קנס בכלל שלא לי' חסדא חסדא קנס קמגביה בכלל אלמא הלכתא רוחות היא שאין מגבינן

(א' ב"ק טו: מ"ג.) ג' [קשה ללא מני תמי הכי דמשמע ע"פ עמו חצי משלם אבל ע"פ עדים משלם והלמא לא סבר כר' יוסי הגלילי אלא סבר דאפילו ע"פ עדים חצי משלם חצי כופר ומיזק מהר"ם דמ"מ חזי ליה לפלוגי צדידים בשטרו של פלוני גרדאל ולא חזי ליה למינקט עבד. מ"י.] (א' עירובין י' טו: ב"ק טו:.) (א' ב"ק טו: מו:.) (א' ג"א ר"ש אומר לא לא הספיקה לגבות עד שמת האב הרי הן של עצמה.) (א' ג"א שגברה.) (א' שמות כ"ג.) (א' דף ג'.) (ט' כפ"א סעף: אלהים.) (א' ותי' מוס' ב"ק טו: ד"ה יא.) (א' דף ג' ד"ה יא.)

מוסף רש"י

ר' יוסי הגלילי היא דאמר. בפרק שור שנגח את הפרה (מ"ג.) והם משלם חצי כופר. וליכא שיעורא דאי משום דמועד משלם כופר שלם ותם חצי משלם חצי כופר הא לאו שיעורא הוא דהא תנן תם משלם חצי נזק ומועד נזק שלם וכופר בכלל (שם טו:.) מאי לאו בהם. ה"ק המית שורי את חצי נזק, אלאמא ממונא הוא חצי נזק של פלוני. הא קנסא הוא דמשלם שלשים סלעים ואפילו חצי שור אלא דינר (שם.) לפלוגא וליתיב במערה קמיידי. וחלוקים דמועד צני לאשמעין (שם.) ויתר על מה שהדיק. כגון שששים של עד (שם.) הא פחות ממה שהדיק. כגון חצי נזק דתם. משלם על פי עצמו (שם.) כמה שהדיק. חזק שלם דמועד (שם.) משום דלא קתני כמה שהדיק. הא לאו משלם ע"פ עצמו, ביון פסיקא ליה למיתני כמה שהדיק, ליהוי משמע דפחות חצי משלם ע"פ עצמו, כיון דאיכא חצי נזק צרורות. דאיתו משלם כמה שהדיק ואפילו חצי משלם על פי עצמו, דהלכתא גמירי לה דממונא הוא (שם.) דאכל אימרי. נכשים (שם.) ברבבי. ומגולס ונכשים גדולים דאין לך גלגל ומחול להונן (שם) משונה הוא. דאין לדין כן וכו' תולדה קצין לנשם חצי נזק, ולא מגבינן בכלל. דאין דנין דיני קנסות אלא כנסותין וצבולא חצי נזק (שם.) ואי תפס. נזק צבולא לא מפיקין מיניה, ואי לא תפס נזק ואמר קבעי לי זמן ליתמי כדתי' לנערה דשראל, קבעין ליה (שם.) משמתנין ליה. ליהוי את הללז ואת הסמול (שם.) סליק הדיק. סיבהגס (שם.) הדרן עלך אלו נערות

תוספות ר"ד

קנסות אלא בירושלים ובסנהדרין של כ"ג והו קאמרי א"ר נזקי שור בשור ונזקי שור באדם גובין אותן בכלל אבל אדם באדם ואדם בשור אין מגבינן אותו בכלל (ולא) [אין משום שלא היא חוטא נשכר ושלא יהיו יודעים שהם יודעים שאין מגבינן קנסות בכלל שולחים יד זה בזה הגו חכמים האחרונים לנדווח עד שהוא מפיסו בממון או שירבה עליו רעים ויפייסו ברבדים. ומעשה בא' שהפליש שינו של חבריו ובה לפני מר רב צמח גאון ז"ל וא"ל דבר קצוב אני חותך עליך ופייסהו או בממון או בדברים ועכשיו כל דיני קנסות בטלו ומנהג שהנהיג אדונינו מר רב צמח גאון ז"ל אנו נוהגים בו היום בכל קהילות הקודש: פ"ק ד נערה שנתפתחה בושתה ופגמה וקנסה לאביה והצער בתפוסה. פי' המורה והצער נמי לאביה כלומר יתירה עליה אנוסה שכן יש לה צער ולישנא דקרא נקט ותפשה ושכב עמה עמדה ברין עד שלא מת האב ה"ה של אב מת האב ה"ה של אחין אם לא הספיקה לעמוד ברין עד שמת האב ה"ה של עצמה עמדה ברין עד שלא בורה ה"ה של אב מת האב ה"ה של אחין אם לא הספיקה לעמוד ברין עד שבגרה ה"ה של עצמה רש"א אם לא הספיקה לגבות עד שמת האב ה"ה של עצמה מצי' ומציאתא אצי"פ שלא גבתה מת האב ה"ה של אחין. פי' אם עמדה ברין עד שלא מת האב ותחייב ברין ליתן לאב הקנס

הדרן עלך אלו נערות

נערה שנתפתחה בושתה ופגמה וקנסה לאביה והצער בתפוסה. בתפוסה לישנא דקרא ותפשה ושכב עמה (דברים כג:) לא הספיקה לעמוד ברין כו'. כיון דלא עמדה ברין לאו ממון הוא להורישו לצניו ואמרינן לקמן (דף מ"ג.) אין אדם מוריש לצנו זכות שזכתה לו תורה צבתו וילין לה מקרא: **מס האב.** שעמדה ברין צנערוטיה ברין צנערה קודם מיתה ברין לא בגרה: **הרי הן של אחין.** דכיון דעמדה ברין זכה בהן אב: **ר"ש אומר.** אע"פ שעמדה ברין לא הוי ממון דאז להורישו לצניו עד דמתי לדידה ובגמרא [מנ:] יליף טעמא: **מעשה**

הדרן עלך אלו נערות

נערה שנתפתחה בושתה ופגמה וקנסה של אביה והצער בתפוסה עמדה ברין עד שלא מת האב הרי הן של אב מת האב הרי הן של אחין לא הספיקה לעמוד ברין עד שמת האב הרי הן של עצמה עמדה ברין עד שלא בגרה הרי הן של אב מת האב הרי הן של אחין לא הספיקה לעמוד ברין עד שבגרה הרי הן של עצמה רבי שמעון אומר אם לא הספיקה לגבות עד שמת האב הרי הן של עצמה מעשה

הוא דמשלם וכיון דקנסא הוא לא מגבינן ליה דלענין צדק שאין שם סמכה בזקנים ולא מיקרי אלהים מומחים ולגבי קנס כתיב אשר ירשיעון אלהים: **אורחיה הוא.** והו להו נזקי דשן ודשן משלמת נזק שלם וממונא הוא וגובין אותו צבולא: **ואי ספס.** נזק ממונא דמזיק גבי קנסא דחצי נזק דאין כרין לנעוק לפניו: **לא מפיקין מיניה.** וגבי פלגא נזקיה: **ואי.** לא תפסין ואמר קננו קבעו לי זמנא צנערא דשראל דלעיל דנפיק נזשת ופגס איתקוש אהדידי כדפי' לעיל ט':

הדרן עלך אלו נערות

נערה שנתפתחה בושתה ופגמה וקנסה לאביה והצער בתפוסה. בתפוסה לישנא דקרא ותפשה ושכב עמה (דברים כג:) לא הספיקה לעמוד ברין כו'. כיון דלא עמדה ברין לאו ממון הוא להורישו לצניו ואמרינן לקמן (דף מ"ג.) אין אדם מוריש לצנו זכות שזכתה לו תורה צבתו וילין לה מקרא: **מס האב.** שעמדה ברין צנערוטיה ברין צנערה קודם מיתה ברין לא בגרה: **הרי הן של אחין.** דכיון דעמדה ברין זכה בהן אב: **ר"ש אומר.** אע"פ שעמדה ברין לא הוי ממון דאז להורישו לצניו עד דמתי לדידה ובגמרא [מנ:] יליף טעמא: **מעשה**

הוא דמשלם וכיון דקנסא הוא לא מגבינן ליה דלענין צדק שאין שם סמכה בזקנים ולא מיקרי אלהים מומחים ולגבי קנס כתיב אשר ירשיעון אלהים. ואי תפיש נזק ממונא של מודק גבי קנסא דחצי נזק ולא מפיקי מיניה. ואי אמר אזמיניה בהדי לדינא בא"י מומינן ליה. פי' ואי לאו תפיש ואמר קבעי לי זמנא בא"י קבעי לי ואי לא אויל משמתנין לי: בין כך ובין כך. פי' בין שרעה נזק בלא"י בין לא. משמתנין ליה עד דמסלק הדיקה מביתיה מרי' נתן דתינא אר"ג מנין שלא יגדל אדם כלב רע בתוך ביתו ולא יעמיד סולם רעוע שנאמר ולא תשים דמים בביתך. ופי' והיה נמי לקנס דאונס ומפתח א"ע"ג דלא מגבי ליה בכלל אי תפיש לא מפיקי מיניה אבל להזמינו לדין לא"י לא מומינן ליה שאין עתה ישיבות קבועות שם כאשר היה אז. ורואיני בתשובות רב צמח גאון ז"ל אלו נערות שיש להן קנס ששאלת מהו להגבות שלא היא חוטא נשכר כיוצא בוה אמרו חכמים אין מגבינן קנס בכלל שלא לי' חסדא חסדא קנס קמגביה בכלל אלמא הלכתא רוחות היא שאין מגבינן